

ת"פ 33494/09/12 - מדינת ישראל נגד עזרא עורקובי, עוזי צובארי

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 33494-09-12 ועדה מחוזית לתכנון ובניה מחוז
מרכז נ' עורקובי ואח'

בפני
בעניין: כב' השופט הישאר אבו שחאדה
המאשימה - מדינת ישראל באמצעות ועדה
מחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז ע"י עוה"ד
יעל מרמור דומב

נגד
הנאשמים:
1. עזרא עורקובי
2. עוזי צובארי
שניהם עי עוה"ד חיים שטרן

גזר - דין

א. כתב האישום

1. כנגד שני הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם ביצוע עבירה של אי קיום צו בית משפט לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965 (להלן: **חוק התכנון והבניה**). הנאשמים כפרו בכתב האישום והעלו בעיקר טענות משפטיות כפי שפורט בהרחבה בהכרעת הדין. בתום שמיעת הראיות החלטתי להרשיע את שני הנאשמים בעבירה שיוחסה להם. על פי עובדות כתב האישום במהלך ביקורות שבוצעו במועדים שונים, נמצא במקרקעין שידועים כגוש 6080 חלקה 22 המצויים ביישוב בית דגן (להלן: **המקרקעין**) שהנאשמים מפרים צו בית משפט כמפורט להלן:

א. הנאשמים הורשעו בביצוע עבירה של בניה ושימוש ללא היתר ובסטיה מהיתר ב-ת"פ 1036/04 בבית משפט השלום ברמלה על ידי כבוד השופטת נחליאלי חייט וביום 25.4.04 נגזר דינם (להלן: **גזר הדין המקורי**).

ב. במסגרת גזר הדין המקורי ציווה בית משפט על הנאשמים להתאים את המבנה שנמצא על המקרקעין (להלן: **המבנה**) להיתר שניתן לאותו מבנה, וזאת החל מיום 25.7.05, אלא אם כן יהיה בידי הנאשמים היתר כדין עד לאותו מועד.

ג. במהלך ביקורת שבוצעה במקרקעין הנ"ל נמצא כי הנאשמים לא התאימו את המבנה האמור בגזר הדין המקורי להיתר שניתן לו, וזאת בניגוד לצו בית המשפט.

2. המקרקעין הנ"ל מצויים בתחום מרחב התכנון של הועדה המקומית לתכנון ובניה עמק לוד.

ב. טענות הצדדים לעונש

3. באת כוח המאשימה עמדה על החומרה הרבה הנובעת מביצוע עבירה של הפרת צו שיפוטי לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה. כמו כן, טענה שצריך לקחת בחשבון את פרק הזמן הממושך שבו הופר הצו של בית המשפט, וזאת כשיקול לחומרא. באת כח המאשימה עתרה להטלת עונש מאסר מותנה על הנאשמים, התחייבות כספית וקנס, כאשר לדעתה מתחם הקנס ההולם נע בין 40,000 ₪ ל-70,000 ₪ לכל נאשם. שני הנאשמים שבפני הינם נעדרי עבר פלילי קודם, למעט ההרשעה בעבירות תכנון ובניה במסגרת גזר הדין המקורי.

4. בא כח הנאשמים עתר לאי הטלת עונש מאסר מותנה והסתפקות בהתחייבות כספית וקנס מידתי. כמו כן, הגיש מספר מוצגים (נ/8) ואשר מלמדים על בקשה שהוגשה מטעם הנאשמים לצורך שינוי הייעוד של המבנה לשימושים תיירותיים וכמרכז כנסים. מוצגים אלה כוללים, בין השאר, העדר התנגדות מטעם מנהל מקרקעי ישראל לשינוי הייעוד, המלצה של הוועדה המקומית לתכנון ובניה "עמק לוד" לשינוי הייעוד וכן מסמכים שונים המעידים על כך שהבקשה לשינוי הייעוד מצויה כיום בדיונים בוועדה המחוזית לתכנון ובניה.

ג. השלבים בקביעת מתחם העונש ההולם

5. מתחם העונש ההולם יקבע בהתאם לעיקרון ההלימה כפי שהוגדר בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: **חוק העונשין**). על מנת ליישמו בית משפט יתחשב בשלושה אלה: ראשית, בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו; שנית, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם; שלישית, במדיניות הענישה הנהוגה (ע"פ 8641/12 סעד נ' **מדינת ישראל** [פורסם בבנו] (5.8.13) פסקה 23 לפסק דינו של כבוד השופט סולברג). נעמוד להלן על הרכיבים הללו.

1.ג. האינטרס החברתי המוגן בעבירות תכנון ובניה

6. עבירות של תכנון ובניה חותרות תחת התכנון הנאות של הבניה ופוגעות בעיקרון שלטון החוק (בר"ע 1/84 דוויק נ' ראש העיר ירושלים פ"ד לח (1) 494, 500 (1984)). דיני התכנון והבניה תפקידם גם לשמור על הטבע, איכות הסביבה ואיכות החיים המסופקים לתושבים (ע"מ 10277/06 **חברת פנינת**

אילת בע"מ נ' הוועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז דרום [פורסם בנבו] (15.9.10) פסקה 9 לפסק דינה של כבוד השופטת ארבל). בנוסף, נקבע שעבירות בתחום התכנון והבניה הפכו לתופעה עבריינית שהיא בגדר "מכת מדינה" ושיש למגרה (רע"פ 4357/01 סבן נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה- אונז, פ"ד נו (3) 49, 59 (2002)).

2.ג. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומידת האשם של הנאשמים

7. לצורך קביעת "מידת האשם" של הנאשמים בעבירה שבפני, יש לבחון שני פרמטרים מרכזיים:

א. אורך זמן שבו נמשכה העבירה של אי קיום צו שיפוטי;

ב. הרווח הכלכלי שהפיקו הנאשמים מעבירה זו.

2.ג. (א) הפרמטר של אורך הזמן

8. בגזר הדין המקורי נקבע על ידי בית המשפט שעל הנאשמים להתאים את הבניה להיתר שהיה בידם לגבי המבנה ונקבע כי צו ההתאמה יכנס לתוקף בתום חמישה עשר חודשים מיום מתן גזר הדין. לאחר חלוף חמישה עשר חודשים ממועד מתן גזר הדין המקורי, הנאשמים הגישו לבית משפט השלום ברמלה ארבע בקשות להארכת המועד לביצוע צו ההתאמה (כאשר הם מכנים אותו פעם צו התאמה ופעם צו לעניין שימוש חורג). בשלוש הבקשות הראשונות בית המשפט נעתר לבקשה והאריך את המועד ובעוד שהבקשה הרביעית נדחתה (ב"ש 5890/06 בית משפט השלום ברמלה, החלטה מיום 27.12.06 של כבוד השופטת ליאורה פרנקל). על ההחלטה בנוגע לבקשה הרביעית הוגש ערר לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז וערר זה נדחה (עפ"א 2357-11-07, פסק דין מיום 30.6.08, של כבוד השופטת נגה אהד).

9. יוצא מכך, כי תקופת ההפרה של צו בית המשפט, מתחילה ביום 6.11.06, שהינו המועד האחרון של ההארכה שניתנה מכח הבקשה השלישית שהוגשה על ידי הנאשמים. הפרה זו נמשכה עד היום. כתב האישום הוגש בחודש ספטמבר 2012, אך בפסיקה נקבע שהגשה של כתב אישום איננה מפסיקה את מניין הימים בדבר הימשכותה של עבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה ולכן תקופת ההפרה ממשיכה גם לאחר הגשת כתב האישום (רע"פ 10571/08 **מדינת ישראל נ' מלכיאל** [פורסם בנבו] (23.6.11) פסקאות 9 - 13 לפסק דינה של כבוד הנשיאה בייניש (להלן: **מלכיאל**)).

10. כאמור, תקופת ההפרה של צו בית המשפט הינה מיום 6.11.06 ועד היום, הינו סך הכל **כשבע וחצי שנים**. מימד הזמן בנוגע להימשכותה של עבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה הינו שיקול מרכזי

לצורך קביעת "מידת האשם" בביצוע העבירה. ככל שהעבירה של הפרת צו שיפוטי נמשכה תקופה ארוכה יותר, כך עולה דרגת האשם של הנאשמים בביצוע העבירה. בפסקה 7 לפסק דין **מלכיאל** נקבעו הדברים הבאים בנוגע לסעיף 210 לחוק התכנון והבניה:

"הסעיף מבחין בין כינונה הקונסטטוטיובי של העבירה - אי קיום צו בית משפט במועדו - המצוי ברישת הסעיף, לבין משקלה האנטי-חברתי של העבירה, המוצא את ביטוי בסיפת הסעיף הקובעת קנס בעבור כל יום בו נמשכת העבירה לאחר המועד האמור. מטבע הדברים, משקלה האנטי-חברתי של העבירה שעניינה הפרת צו שיפוטי הינו גדול במיוחד, וככל שמוסיף העבריין לעמוד במריו ושלטון החוק נותר נפגע - חמורה העבירה שבעת מונים. לא בכדי קבע בית משפט זה לא אחת כי העבירה הקבועה בסעיף 210 לחוק התכנון והבניה היא מהחמורות שבדיני התכנון והבניה".

11. עינינו הרואות כי על פי הפרמטר של "תקופת ההפרה של הצו השיפוטי" יש למקם את שני הנאשמים שבפני בדרגת אשם גבוהה, וזאת לאור התקופה המשמעותית שבה נמשכה העבירה.

2.ג (ב) הפרמטר של הרווח הכלכלי

12. למול הפרמטר של אורך הזמן, שיש בו בכדי להציב את הנאשמים בדרגת האשם הגבוהה בביצוע העבירה נשוא כתב האישום, ניצב הפרמטר של הרווח הכלכלי שהפיקו הנאשמים מהעבירה שביצעו ואשר בנסיבות העניין יש בו אלמנט מקל מבחינתם. בפסיקה נקבע שיטת חשיבות בעבירות תכנון ובניה לרווח הכלכלי או טובת ההנאה שהפיק נאשם מהעבירות שביצע, וככל שטובת ההנאה היא גבוהה יותר, הדבר אמור להשפיע על גובה הקנס שיושת עליו (רע"פ 4679/10 **שמסון נ' עיריית ת"א יפו** [פורסם בנבו] (1.8.11) פסקאות 24 - 26 לפסק דינו של כבוד השופט דנציגר).

13. במקרה שבפני, הנאשמים הפסיקו את השימוש החורג במבנה נשוא כתב האישום ולמעשה ההפרה של צו בית משפט התבטאה בכך שלא הרסו תוספות שונות שנעשו במבנה שנבנה כדין על פי היתר. תוספות אלה עניינן בניית קירות העשויים מלוחות בטון ואסכורית וכן הקמת רצפת בטון בתוך המבנה. המאשימה לא טענה שהנאשמים הפיקו רווח כלכלי מהעבירה של אי קיום צו בית משפט בשל אי הסרתם של תוספות אלה. במילים אחרות, מידת האשם הגבוהה של הנאשמים לאור התקופה הארוכה שבה הופר צו בית המשפט, מקבלת "ריכוך" מסוים בשל העדר קיומו של רווח כלכלי לנאשמים מעבירה זו.

3.ג מדיניות הענישה הנוהגת

14. את מדיניות הענישה הנוהגת יש לבחון לאור שני רכיבים מרכזיים:

א. רכיב המאסר

ב. רכיב הקנס

ג.3 (א) לגבי רכיב המאסר

15. בפסיקה נקבע שיש להחמיר עם נאשמים שמפרים צווים שיפוטניים בתחום התכנון והבניה, לרבות הטלת עונשי מאסר בפועל (ע"פ 578/78 מדינת ישראל נ' עיסה פ"ד לו (1) 723, 724-725 (1978); בר"ע 23/83 פור נ' מדינת ישראל פ"ד לח (1) 533, 536-537 (1983); ע"פ 11920/04 נאסף נ' **מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (26.3.07) פסקה 9 לפסק דינה של כבוד הנשיאה ביניש).

16. במקרה שבפני, המאשימה עתרה לעונש של מאסר על תנאי, שהינו עונש מקל בהתחשב באורך התקופה שבה הופר צו בית משפט (כשבע וחצי שנים). עתירתם של הנאשמים שלא להשית עליהם עונש מאסר על תנאי חורגת ממתחם העונש ההולם הראוי בנסיבות העניין. לא מצאתי נימוקים מיוחדים שיצדיקו חריגה ממתחם העונש ההולם שנע בין מאסר על תנאי לשישה חודשי מאסר בפועל (יוזכר כי העונש המקסימאלי בגין העבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה הוא של שנת מאסר אחת).

ג.3 (ב) לגבי רכיב הקנס

17. סעיף 210 לחוק התכנון והבניה קובע כדלקמן:

"נשפט שאינו מקיים צו לפי סעיפים 205 או 206, בתוך המועד שקבע בית משפט, דינו - מאסר שנה. ואם נמשכה העבירה אחרי תום המועד, דינו - קנס כאמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, לכל יום של עבירה".

18. סעיף 61(ג) לחוק העונשין קובע כדלקמן:

"מקום שקבוע בחוק לעבירה נמשכת קנס או קנס נוסף לכל יום של עבירה, רשאי בית משפט להטיל, במקום אותו קנס - קנס עד 1,400 ₪".

19. יוצא מכך, שהעונש המקסימאלי שניתן להשית על כל אחד מהנאשמים הוא 1,400 ₪ כפול מספר הימים שיש בשבע וחצי השנים שחלפו, מיום 6.11.06 ועד היום. יתר על כן, מן הראוי לתת את הדעת גם ללשון סעיף 40 לחוק העונשין ואשר מורה כדלקמן:

"קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם כולל עונש קנס, יתחשב, נוסף על האמור בסעיף 40ג(א) במצבו הכלכלי של הנאשם לצורך קביעת מתחם עונש הקנס ההולם".

20. בעת קביעת מתחם הקנס ההולם בית המשפט אמר לקחת בחשבון שני אלמנטים מרכזיים: **הראשון**, חומרת העבירה שבוצעה שמתבטאת בעקרון ההלימה (ראו סעיף 40ג(א) לחוק העונשין); **והשני**, מצבו הכלכלי של הנאשם. ודוק, מצבו הכלכלי של נאשם, כאלמנט ייחודי וסובייקטיבי שמשתנה מנאשם לנאשם, יכריע על פי לשון סעיף 40ח את "מתחם הקנס ההולם" לאותו אירוע עברייני שבוצע על ידי נאשם ספציפי ולא את "הקנס המתאים" לאותו נאשם בתוך מתחם הקנס ההולם. במילים אחרות, יכול שיהיו מתחמי קנס הולם שונים לנאשמים שונים שביצעו את אותו מעשה עבירה, וזאת בהתאם למצבו הכלכלי של כל אחד מהם.

21. במקרה שבפני, הנאשמים לא הבהירו מה הוא מצבם הכלכלי ואשר ממנו ניתן לגזור את מתחם הקנס ההולם לגבי כל אחד מהם בנפרד. מובהר בזאת, כי "מצבו הכלכלי" של נאשם צריך להוכיח במסמכים תוך פירוט מלא של מקורות הכנסותיו, מכלול נכסיו (לרבות ערכם ואפשרות מימושם), מכלול חובותיו והוצאותיו השוטפות. במקרה שבפני, הנאשמים לא הציגו שום ראיה בנוגע למצבם הכלכלי. בנסיבות אלה, על בית המשפט לקבוע את מתחם הקנס ההולם על פי שיקול דעתו.

22. מתחם הקנס ההולם שאותו הציעה המאשימה, בין 40,000 ₪ ל-70,000 ₪, מקובל עליי, וזאת בהתחשב בקנס המקסימאלי שניתן להשית על כל אחד מהנאשמים, כפי שהסברתי לעיל. כמו כן, מתחם זה לוקח בחשבון את חומרת העבירה ומידת האשם בביצועה.

ד. העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם

23. בעת קביעת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם לקחתי בחשבון את כל השיקולים שלהלן: גילם של הנאשמים, אשר שניהם מתקרבים לגיל 70; הפעולות שהנאשמים עושים על מנת להכשיר את התוספות שנעשו למבנה נשוא כתב האישום ושינוי הייעוד שלו, וזאת באפיקים המשפטיים המקובלים.

24. לאור כל האמור לעיל, הנני משית על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

א. 4 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שבמשך 3 שנים מהיום לא יבצעו עבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965.

ב. כל אחד מהנאשמים ישלם קנס בסך של 40,000 ₪ או 80 ימי מאסר תמורתו. כל אחד מהקנסות ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים כאשר הראשון שבהם לא יאוחר מיום 1.7.14 והיתרה

ב-1 לכל חודש שלאחריו. היה ואחד התשלומים לא ישולם במועד, אזי יעמוד מלוא סכום הקנס לפירעון מיד.

ג. כל אחד מהנאשמים יחתום על התחייבות כספית בסך 40,000 ₪ להימנע במשך שלוש שנים מהיום מביצוע עבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965. ההתחייבות תיחתם עוד היום במזכירות בית משפט, היה וההתחייבות לא תיחתם, אזי יאסר הנאשם שלא חתם למשך 30 ימים.

ד. על פי סמכותי בסעיף 207 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965, ניתנת אורכה לנאשמים לצורך קיום צו ההתאמה שניתן בגזר הדין בת"פ 1036/04 של בית משפט השלום ברמלה, וזאת עד ליום 1.12.14.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום, י' סיוון תשע"ד, 08 יוני 2014, במעמד הצדדים.